

1890-95

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre 3 ft.
 Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőknek, anyagiak a lap tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr., többszöri hirdetésnél olcsóbb. Nyitlert sora 25 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél 30 kr.

A hirdetések Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomtatás vállalatjának és a szerkesztőnek fogadtatnak el. Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Közügyülés előtt.

(A reformtervezetkehez.)

II.

ikkünk megjelenése óta a tervezett reformnak némely részletei nyilvánosságra kerültek s így megjegyzéseinket ezekhez fogjuk fűzhetni.

A községekben az önkormányzat megmarad, de az állami vagy törvényhatósági intézkedések végrehajtására új, belügyminiszteri leg kinevezett közeget kapnak. A rendőrség is állami kezelés alá vétetik s rendeleteit a főszolgabíró utján az alispántól veszi.

A járásek élére Ófelsége főszolgabírákat nevez ki, akik, mint a többi állami tisztviselők, bárhová áthelyezhetők. A többi járási tisztviselőket a belügyminiszter nevezné ki.

A vármegye élén az alispán áll, aki ezentúl nem a vármegye képviselőtestületében, hanem egyenes személyi hatásköréből kifolyólag fogja az állami közigazgatást közvetíteni, illetve annak eddigi vármegyei feladatát megoldani. Rajta kívül még a főjegyző, ügyész, árvaszéki elnök és bírák (tehát az árvaszék elnöke nem kontemplatív), továbbá a pénztárnok is Ófelsége által; a segéd- és kezelőszemélyzet tagjai a főispán által; a többi nem említett tisztviselők (aljegyzők, levéltárosok, számvévek stb.) a belügyminiszter által neveztetnek ki. A törvényhatósági bizottságnak ma gyakorolt felügyeleti és ellenőrzési joga nemcsak épségben hagyatik, hanem kibővítetik, sőt az alkotmányos közigazgatási bíróság kebelében számára tagjai által való képviselet biztosítottatik.

A városokban a polgármester és rendőrfőnök kineveztetik, de át nem helyezhetők, a többi tisztviselők életközéig választatnak. A csoportbiztos hatáskörét itt a polgármester végzi. Természetes, hogy szolgálati pragmatika is alkotatik, a megyék és járásek székhelye lehetőleg összeesztetik a bíróságokéval s a fizetések is szabályoztatnak.

Ami a vármegyét és városokat illeti, nem volna semmi megjegyezni való, mert hiszen mind a kettőben elég nagy értelmi töké lesz jelen arra, hogy a közönségnek valódi érdekei érvényesüljenek. Azonban annak, hogy a községek autonómiaja ezentúl is csonkítatlanul megmarad, a szerzett tapasztalatok után, nincs miért örülnünk. A községek egyáltalában rosszul gazdálkodnak; akármennyi a jövedelmük, mind elköltik, sőt, hogy a civilizáció iránti érzéküket fitogtassák, még adósságokat is bőven csinálnak. Vannak olyan községek, amelyeknek az évtizedeken át használt közbizonyt tekintve, százszázalékos kellene lenni, és nemcsak hogy nincs tőkéjük, hanem egész berendezésük primitív, középületeik rongyosak, tisztviselőik fizetésük után, koldusok. Akiknek közbizonyuk van, azok inkább garázdálnak, mintsem gazdálkodnak. A virilitást legfőbbnyire épen olyan haszonlesők, mint a megválasztott képviselők és képesek egy tál lencsért a közbizonyonak akármilyen károsodásába vagy elharácsolásába belenyugodni. A névszerinti példák, amelyeknek bővebben vagyunk gyűlöletesek; de talán mégis, mint elrettentő jelenségre, rámutatunk a szerencsétlen Ó-Sztapár esetére, mely tönkretűnését csakis a nagy önrendelkezési szabadságnak köszönheti.

A szabadság kétélű fegyver, szép és hasznos, minden fejlődés életföltétele; de nagykorúság kell hozzá; a nép pedig a maga egészében mindig naiv és kiskoru marad.

Látunk községeket, amelyeknek közbizonyára földben fekszik, minden gazdálkodási rendszer és szabály nélkül rablógazdaságot űzni, a közterületet 4-6 éven át folytonfolyvást búzával zsarolni, a föld termőerejét kétszeri vetéssel és aratással zaklatni, szóval a tőkét szantszándékosan elpocsékolni s az utódoknak csak adósságot és terheket hagyni. És minthogy az intézkedésre jogosult képviselők egyike napidíjban, másika áldomásban, a harmadik sápolajában, a többiek önhasonban megtalálják a közkár mellett saját előnyüket: nem törődnek a községgel, a netáni

felszólamlókat fenyegetésekkel megfélemlítik, szóval helyben megadják a rablásnak a jogszinét és az autonómia bástyái mögött csak nevetik a törvény intencióit s a tehetetlen szemlélő szerepére kárhözottatott vármegyei hatóság ártalmatlan fejesváltásait.

Építkezések dolgában is káros, mert erkölcselen és jellemtelen, a mostani autonómia. Egy községben reparálták a csárdát s többre került a tatarozás, mint privát embernek hasonló vadonattj épület került volna. Egy másik községben a kiftűnő gyeplő már vagy 20 holdat elhordtak, illetve elrongáltak téglának s aztán eladták a téglát méregdrágán a községnek hidakra. Egy-egy kocsi zsupszalma, melyet a töltéshez használtak el, „hibeles és jóváhagyott“ számla szerint 26 ft 30 krba került. Magánember, pl. a közbenjárt esküdtek akármelyik megveszi, ha magának kell, 2-3 firtért. És mindez kifogástalanul van okmányolva, számlákkal s nyugtákkal elszámolva.

Az ilyen „kezelés“ képesében burjánzik aztán fel a közhatalóságok iránti tiszteletlenség dudvája; mert akiket a nép ismer, azokról legfőbbnyire rosszat tud, tehát az ő naiv kiáltalánosságával olyannak tartja azokat is, akiket nem ismer. Innen a községi híres személyeskedések, egymás örökös piszkálása, a féltelen apellációs düh; innen van, hogy egy-egy ügy tiz esztendőig szönyegen forog, mert az irigységnek és bosszúnak az autonómia segélyére van a halogatásban. Innen lesznek majd azok a jövő századba is átnyúló pörök és keresetek, melyek az árvtársárk bekebelezése alkalmából már is előre vetik árnyékukat.

Nem is lesz az másképp, míg a mostani széles körű s nem a falusi nép értelméhez s jelleméhez mért autonómiát egészséges és igazságos gyámkodás nem váltja föl. De legalább is okvetlenül szükséges, hogy a községek vezetésébe a fej állandósítása által egység s folytonosság hozassék. Aminthogy nem lehet jó karban az a szállás, a melynek évről-évre más-más gazdája van: ugy nem lehet jó gazdálkodás, tervszerű vezetés, egységes fejlődés abban a községben, melynek feje, a bíró, évről-évre más, sőt néha egy év alatt háromszor is változik.

Legyen a község feje s minden tekintetben felelős vezetője a jegyző, akit erre intelligenciája, szakértelme, önérzete és munkaköre kijelöl. Adasék neki a törvények s rendeletek keretén belül szabad kéz; de viszont érezze felülről a szerint, amint szolgálat, a méltányos elismerés, avagy kiméletlen ellenőrzés szigorát.

A számvéveséghez a legmunkásabb, legjellemesebb, legszigorubb férfiak alkalmaztatassanak, hogy büntetlenül egy gyanus számla se uszhasson a hatósági isztrongán keresztül. Akkor majd jó lesz a közigazgatás, akár lesz új rendszer, akár marad a régi.

Hirek.

Ófelsége a király névnapját hagyományos kegyelettel ülte meg városunk lakossága. A r. kath. templomban délelőtt 9 órakor tartott meg az ünnepélyes isteni tisztelet, melyen Fejér Gyula apát-plébános fényes segédlettel celebrált. A misén résztvettek a megyei tisztviselők a főispán, a városiak a polgármester, a pénzügyi tisztviselő a pénzügyigazgató vezetése alatt. Mint levelezőink értesítenek meggyeszerre nagy fényvel ünnepelték meg ófelsége névnapját.

Egyházmegyei hírek. Rockenstein Nándor, bezdáni káplán, katonai segédlelkészé neveztetvén ki, tényleges szolgálatra a szerajevói katonai lelkészi kerületbe osztott be. — Bászler István, segédlelkész, Garáról Bezdába helyeztetett át.

Bíróági kinevezés. Ófelsége dr. Stipl Károly, aradi alügyész, volt szabadkai trszéki aljegyzőt, a budapesti IV-X. ker. büntető járásbíróvához, Hetesy Kálmán szabályi járásbíróvá aljegyzőt a palánkai kir. járásbíróvához albiróvá nevezte ki.

Bírói kinevezés. Bányai Miksa, b.almási kir. aljárásbíró, a szabadkai kir. törvényszékhez bíróvá neveztetett ki.

Kinevezés. A szabadkai kir. törvényszék elnöke Stern Adolf végzett joghallgatót a bajai kir. járásbíróvához díjas joggyakornoknak nevezte ki.

Áthelyezés. A m. kir. igazságügyminiszter Vitályos Imre kulai kir. járásbíróvá végrehajtót a pécsi kir. járásbíróvához helyezte át.

Áthelyezés. Igaz, zentai táviró- és póstatizst saját kérelmére Orsovára helyeztetett át.

Írnok kerestetik. Újvidék városához 700 frtos fizetéssel október 31-ig írnot keresnek.

Izraelita. Csáky Albin vallás- és közoktatási miniszter az izraelita vallású tanulóknak megjelölését szabályozó rendeletet intézett valamennyi magasabb tanügyi hatósághoz. A rendelet így hangzik: „Tapasztaltatott, hogy az izraelita vallású tanuló ifjúság az iskolai értéktöbbségben mint „heber“, vagy „mózes“ vallású van feltüntetve, mely elnevezések valószínűleg az iskolai bizonyítványokban is használtatnak. Nehogy ezen különböző, de mindig ugyanazon hitfelekezetre vonatkozó elnevezések félreértésekre s zavarokra adhassanak alkalmat, tekintettel arra, hogy az 1867. évi XVII. t. c. az „izraelita“ egyenjogúságáról intézkedik és azóta az állami költségvetésről szóló törvények minden évben az „izraelita vallásúak“ egyháza számára állapítják meg a szokásos javadalmi összeget, minélfogva az „izraelita vallás“ elnevezés tekintendő a törvényhozás által elfogadottnak: felhívom cimedet, intézkedjék, hogy a felügyelete alatt álló tanintézetekben az izraelita tanulóknak vallásának megjelölésénél kizárólag és egyedül az „izraelita“ elnevezés használtassék. Gróf Csáky, s. k.“

Hirdetmény. A városi igazoló választmány által 1886. évi XXI. törvények 25. §-a értelmében az 1890. évre összeállított, illetve megállapított legtöbb adót fizetők névjegyzéke a hivatkozott törvény 28. §-a rendelkezéséhez képest folyó évi október hó 4-től október hó 19-ig bezárólag a városi főjegyzői hivatalban közszemlére kitétetett. Ugyanezen névjegyzék elleni felfolyamodványok f. évi október hó 19-ik napjáig a városi igazoló választmánynál beadhatók. Kelt Zomborban, 1889. évi október hó 2-án. Dr. Csíhás Benő, polgármester.

Eszküdtzéki tárgyalás. Manuésich Agoston, szabadkai ügyvédnek, Stoecek Károly ottani hirlapszerkesztő ellen indított sajtópör tárgyalása f. hó 24-én tartatik meg a budapesti törvényszéknel.

Eszkütvő. Ifj. Husvéth István, derék képfestő, e hó 26-án vezeti oltárhoz a szép és kedves Karnász Berta kisasszonyt, Karnász István, mézáros, leányát.

Újvidéki iskolai felügyelő. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter, a gör. kel. patriárka főhatósága alá tartozó újvidéki főgimnáziumra nézve, Asbóth Oszkár egyetemi tanárt bizta meg az 1889/90. tanév tartására iskola felügyelőnek.

A zenta-horgosi vasutal sok baj van. A zentai képviselőtestület egy része úgy találja, hogy a vállalat a sineket nagyon közel találta rakni a műút mellé. E miatt a közgyűlés már régebben fölterjesztést nyújtott a közlekedésügyi miniszteriumhoz, a mely annak idején Dobieczyk Sándor miniszteri főmérnököt küldte ki, a vitás töltések megtekintése végett és ennek jelentése alapján azok helyes irányban emelteknek nyilvánítottatnak. Ujabbán több ellenzéki képviselő adatokban bővelkedő beadványt intézett a közlekedési miniszterhez, melyben hivatkozva azon áldozatokra, melyekkel Zenta városa a vasút létesítéséhez járult és fölemelítve, hogy a százezer forintba került műút a vaspálya vonalának közvetlen melléhelyezése következtében sok tekintetben használhatatlanná tétetett, ezenkívül a csapások a közlekedéstől teljesen elzárattak, azt kérelmezik, hogy a műútak lejárai szaporitassanak és kellő mennyiségű kavicssal töltessenek föl. Ez ügy eldöntésére szakértői szemle fog — s pedig a legközelebbi napokban — megtartatni.

Árverés. Popics Kuzmán 2275 frta b. ingatl. november 3. Újvidék.

A negyedmillió lopás. A szegedi törvényszéknel rövid idő múlva tárgyalásra kerül a Geiger-féle nagy bűnpör. Miután Rósa Kálmán bírót, aki a monstruózus bünygyvel előzőleg foglalkozott, annak bonyodalmas szálat összeszedte, a királyi táblához neveztek ki, a negyedmillió bűnpör a szegedi törvényszék egy másik bírójának, Rác Gyulának a kezébe jutott. A bűnpörnek rengeteg az anyaga, mert mintegy ötven a főcselekményből kifolyó bűnesetet foglal magában. A vizsgálat már be van fejezve és Rác bíró jelenleg a monstruózus vádhatározat készítésével van elfoglalva. A vádirat 30 ívre fog terjedni. A rendkívül bonyolódott bűnpörnek két főrésze van: maga a Geiger-féle negyedmillió betörés és a Csonka-féle rablás; ez utóbbi azzal foglalkozik, hogy a tolvajok egy része a már ellopott pénzeszekerényt a többiekől viszont ellopta. Tömerdek tanu szerepel az ügyben, akik nagyrésze Szabadkáról és Szabadka vidékéről van beidézve, de azonkívül számos környéki faluból is, tehát előre látható, hogy a végtárgyalás, melynek elnöke szintén Rác Gyula bíró lesz, két-három hetet fog igényelni.

A locsolás vége. Baracsán az a kedélyes szokás divik, hogy husvét más napján kívül is locsolgatnak. Legalább így tréfálkozott Andósi István az ő mostoha lányával, Karasz Pannával. Ez fölöcsudván álmából, a legényszámból kinőtt öntözött zokszavakkal illette, mire az úgy találta a kancsót a lány fejéhez vágni, hogy az rögtön szörnyet halt.

Elfogatás. Az ó-kanizsai csendőrök elfogták Matarits Sztipánt, aki koborló cigányoktól lopott lovakat vásárolt. Az elfogott Mataricsot, aki helyben a szivaci úton csárdás volt, régóta keresi rendőrségünk.

A zentai járásbírói állásra hir szerint Ringhoffer Lajos szabadkai kir. alügyész fog kineveztetni.

(Pilter-féle)
 űgép
 sitást ad:
 Pataj Sándor
 és váltó-üggyvéd
 Zomborban.

ás.
 átellenében négy
 ató mellékhelyisé-
 pesiszinnel bíró uri
 l bérbeadandó.
 miatt, egy hintó

olgal a tulajdonos:
 kker Gyula.
 rvszéki bíró.

detmény.
 20,000 kat. holdnyi
 nében gyakorolható
 ásával — hat évre,
 december hó 31-ig
 ember hó 10-én
 ros tanácsstermben
 érbe fog adatni.

eliljárásánál meg-
 án.
 lovicz Antal,
 h. bíró.

és.
 péző „községi
 a“, „adorjáni
 szai halászlát
 ső napját számi-
 vre a községháza-
 15 napján d.
 s szóbeli árveré-

rtesítettnek, hogy
 győi hivatalban,
 -én.
 yi György,
 zs. bíró.

ny.
 jku népiskolánál
 vgyes osztályu
 hó 15-ig pá-

énben a köz-
 ben fizetendő o.
 is hold és 990
 dőteherrel, mely
 napi és ismétlő

jártsak előny-

stván ur kerü-
 gy) küldendők.
 névezete 1889.
 ezen időponttól

21-én.
 József,
 iskolaszéki elnök.

— frt 20 kr.
 nt „ 20 „
 15 „ 20 „
 — „ 20 „
 — „ 20 „
 — „ 20 „
 — „ 20 „
 — „ 20 „
 3 „ „
 1 „ „

— frt 05 kr.
 — „ 05 „
 1 „ „
 20 „ „
 — „ 20 „

mas koszo-
 zineken bá-

ZSEF,
 Zomborban

e konbattir pur la defanz de liberte püblük dan le memorabl zsmné de 27, 28, 29. zsójté 1830. A francia polgárok diességére, a kik fölfegyverkeztek és harcoltak a közsabadságot az 1830. év július 27, 28, 29-ikének emlékeztetés napján. A piedesztálnak alsó, hatalmas kör alakú részében a 615 harcos holtteste van elhelyezve. Az oszlop tetején levő galériára vezető csigalépcső alig három láb széles, két oldalról karfával ellátva, úgy hogy, ha két ember találkozik, az egyiknek oldalt kell állania. E miatt, és az oszlop belsejében levő sötétség miatt, a feljárat kissé kellemetlen; de a fáradságot a Notre-Dame-ra, Pantheonra, a Szajnára és az Eiffel toronyra való gyönyörű kilátás bőven jutalmazza. Fent a rácsos galérián az ember úgy érzi magát, mintha az oszlop inogna, süppedne. Nem is csoda; hisz július 12-ikén, mikor rajta voltunk, csak úgy szorongtunk, annyian másztak fel a nagy magasba. Mikor leszálltunk, a lent álló órnok a divatózó szokás szerint 20—20 szantimot adtunk. Kérve a szabadba, még egyszer végignéztünk a hatalmas műemléken, melynek tetején, a galéria fölött, egy gömbön a Szabadság géniusza áll, kiterjesztett aranyozott szárnyakkal, baljában a szolgaság összetört láncait, fölemelt jobbában a civilizáció fátylát magasra tartva.

Bucstüvén az impozáns magasságu, szép műemléktől, felszálltunk egy lövonatu kocsiira, hogy a városnak a Szajná tül, déli részét is közelebbről lássuk. Áthaladván a IV. Henrik szépen befásított bulvárdján, a Sully (Szülly) hidon át, honnan szép látványt nyújt a Szajna remek hídjaival és hajóival, a Saint Germain (Szen Zsermen) bulvárdra robogtunk. A konduktor csak most kért tőlünk pénzt e szavakkal: la place, s'il vous plait (la plász, sz' il vu ple). A Saint Germain bulvár, mely a Szajnához közel annak déli részén húzódik, hosszúságával megközelíti a fél mérföldet, kétfelől a nagyon széles járdákon gyönyörű szép, haragoszöld színű gesztenyefa álléktól szegélyezve. Az első harmadán tül, hol a Michel (Misel) bulvár szeli ketté észak-déli irányban, balról az Ecole de médecine (Ekol dö mediszin) egyszerű, emeletes épülete látható; följebb a Saint Germain temploma. Ezen a bulvárdon oly közel vannak egymáshoz a lövonatu kocsi sinei, hogy ha két kocsi egymás mellett halad, csak egy láb a távolság a kettő között, és az egyiknek tetejéről kényelmesen át lehetne ugrni a másiknak tetejére. Csakhamar a Szajnához értünk, átmenyünk a Solferino hidon és a Tuileriák kertje mellett leszállunk, honnan már nincs messze a plász dö la Konkord, az Egyetértés hatalmas tere.

Innen a világhírű Louvr(e) muzeum kincseinek megtekintésére indulunk. A plász dö la Konkordot elhagyva, csakhamar a hosszú Rivoli utcán haladva bal felől a Tuileriák kertjével a Pale roajal (palais royal) közelében levő múzeum elé érünk, mely a Karuzel teret bezáró óriási épület-kompleksznak keleti kiszögelyését képezi. Előtte a szép, tágas téren a Saint Germain de l'Auxerrois (Szen Zsermen dö l' okszeroa) öt bejáratu szép temploma áll, melynek közelében a Bertalan-és-zsákán Coligny (Kolinyi) elesett. Innen a Szajnára, melynek partján a Louvre és a templom fekszik, gyönyörű kilátás nyílik a város kiemelkedő templomaira és más középületeire. A Luvr hatalmas kétemeltes négyszöglet képez, sarkain a zombori megyeházához hasonló fedeltornyokkal a négy átjáró fölött, melyek mind a négy oldalról a széles udvarra vezetnek, a „Liberté, Egalité, Fraternité“ magasztos értelmű felirat olvasható. Átadván a földszinten esernyőnk, felmegyünk az emeletre, hogy a leghíresebb festők képeiben gyönyörködjünk. Az I. teremben az Omfale királyné szolgálatába szegődött Herkuleszt látjuk, amint női ruhában fonat fon a guszalyon. Tintoretto képét: Mária a kis Jézussal. Rubenstől: két medvét két tigris támad meg. Három grácia: egymásba fogódzó, meztelen, szép testű nők, hátul fordulva. Tintoretto-tól: a szemérmes Zsuzsanna fürdőben, amint a kéjvágyó vénnek mesleks. II. terem. Giraud (Zsiró) francia festőtől; görög életből vett tárgyú kép: Barna férfi ül kék köpenyben széken, egy ősz szakállú vén ember meztelen fiatal lányt visz eléje; a háttérben görög város látható. Timbal-tól: Szárnyas angyal előtt térdel egy ifju. (A teremben két öreg és két fiatal festő másolja a képeket.)

T. olvasó, midőn én a képeket néztem, kezemben sem Baedeker, sem Grébens nem volt. A festő igazi tárgyai a cselekvés és a hangulat, tehát ami időben foly le; neki a cselekvésből azt a mozzanatot kell választania, melyből a múlt és a jövőre következtethetünk. A látott képek közül azokat írom le, melyek ezen jeles tulajdonsággal bírnak, melyek a szemlézőre közvetlenül hatnak, kompozíciójuk oly egyszerű, világos, hogy egyszerre megérthető, mintegy első pillantásra megragadják érdeklődésünket, rokonszenvünket.

A III. teremben David francia festő képeinek tárgya: a kiadó rómaiakat és szabinusokat a szabin nők szétválasztják, fölfelé tartva kisdéd gyermekeiket. Ebben a teremben másolt egy néger és egy 40—50 éves tisztességese matróna. A IV. teremben vannak: római arany nyakláncok, borostyán koronák, apró ezüst alakok. V. terem. Oldalt Polihimnia, Múza, görög atléta, balkezekével lábára támaszkodva. A VI. terem, az ugynevezett Apollo galéria. Csupa fény, aranyozás; oldalfalai híres franciák képeivel vannak díszítve. A terem közepén négyszög ívegszekrényekben római férfiak; fej kristályból és drágakövekből áll, a mell pedig broncból. A 3. szekrényben „Krisztus a keresztfán“ kristálytívegen. A 4. szekrényben különféle remek kristály-ivóedények. Az 5. szekrényben: két francia gyémántkorona, szeptimurum, kardok gyémántos fogantyúval. A 6. szekrény tartalma: mellpáncélok domborművekkel és lábpáncél. A 7. szekrény: esatát ábrázoló remek dombormű az aranyozott pajzsán. Igazi homerosz-ahilleuszi pajzs. Egy külön asztalkán Franciaország térképe látható 1684. évből, mozaikkal kirakva, minden departement (departman) más színű, rajta neve. Innen hármat lépve, a Szajnára néző erkélyre mentem, honnan élvezve a gyönyörű kilátást, láttam, amint egy óriási léggömb lebegett a város fölött délnyugati irányban tartva. Tovább folytatva a szemlét, a IV. teremben Veronese-től (Veroneze-től) a kannai menyegző köti le figyelmünket. Szép kép; de az illúziót nem nagyon támogatja a korhűség; így pl. a zenekarban egy ember óriási bögön játszik, az alakok legnagyobb része olasz ruhába bújtatott olasz arcú emberek. Ugyancsak Veronese-től van itt egy másik kép: Krisztusnak lábát egy nő mossa és olajjal keni. Itt is másolnak; két ősz festő és három vén, csunya madám. A negyedik

terem után egy nagyon hosszú, üvegfedeles terem következik, melynek falait többnyire Rubens képei foglalják el. Mindjárt az elején Leonardo da Vinci (Vinesi) „utolsó vacsorája“ látható. Az asztalnál ülő apostolok csodálkozó arcaik kérdik egymástól, ki az áruló? Szent János fájdalmas szerzeteljes tekintetet vet Jézusra. Távollabb töl más képek által elválasztva Tiz(c)i-á n n a k görög mitologiai tárgyú képe felé fordul figyel-münk, Zeusz (Jupiter) közeledik az alvó Antiope felé, kinek ruhája szélét egy szatir elemeli. Veronese-től: Krisztus egy családnál étkezik, szeméit az égre emelve. Vasari (Vazari) képe: Az angyal liliummal a kezében megjelenti Máriának: Üdvözlégy Mária, malasztal teljes, te vagy áldott az asszonyok között. Reni-től: Krisztus átadja Péternek a mennyország kulcsait. Itt másol ironnal egy francia katonája egy törzshöz kötött ifjút; nagyon ügyes keze van. Lejebb Rosa (Rozá-tól) szép csatakép látható; a háttér magas sziklás hegyek, a közelben dör-ozlopos épület romjai. Murillo-tól a híres spanyol festőtől: Mária ül, térdén a kis, fekvő Jézuskával; köröskörül kiterjesztett szárnyu, szép angyalkák játszanak. A terem közepén tül többnyire Rubens képei következnek. A többi között ezeket említem meg, tárgyukat megnevezve: 1. A három párka sorot fon; mind a három buja, kövér husu női alakok. Felettök Zeusz és Hera (latinul: Jupiter és Juno) lebeg. 2. Egy ifju bögön játszik, a három grácia közül, melyek kéjjel telt husu és pillantásu alakok, a középső koszorut nyújt neki. 3. Krisztus a keresztfán, alatta hatalmas siránkozó alakok. 4. Kétkerekű kocsin keresztet vivő és kelyhet tartó női alak áll; a kocsit elül két szárnyas, nagy angyal huzza, hátul két kicsike tojja. Rubensnek 24 képe van e nagy teremben, közel száz lépésnyi hosszúságban. Én a magam részéről nagyon esalódva éreztem magamat képei láttára. Majdnem minden női alakja bujaságot, kéjt lehel. Aki ezt szereti, jöjjön ide. Egészen más élvezetet találtam az olasz festők klasszikus képein.

Leszállván a földszintre, a francia, görög és római szobrászok remekműveit csodáltam. Aki hónapokig maradtat Párisban, az jól teszi, ha az épület nyugoti részében elhelyezett, francia véső alól kikértilt remek szobrokat nem, mint én, futólagosan, hanem tüzetesen nézi meg. Én egész figyelmemet a klasszikus görög-római szobrokra, a szobrászat ez örökifju példányaira, fordítottam. Itt is, miként a képek-nél, csak azt említem meg, ami kiváló szépségü, klasszikus remek. Mindjárt a lépcsőzetes fölfelé haladva láttam szép női alakot, amint fölemelt baljában rövid pálcát, leeresztett jobb kezében két koszorut tart. Gyönyörű szobor az is: körülbelül két éves gyermek kiterjesztett karokkal áll, kőréteg nézve, mintha azt mondaná: mama! mama! — Fölkerestem a Salle des Caryatides (Szal de Kariatid) termet is, melyben Moliere 1659-ben darabjait játszta XIV. Lajos király előtt. — Nagysága megfelel a zombori vadásztkrti tánc-teremnek. Két oldalán négy-négy ablakon át jön a vilá gosság, a bejárathoz közel, a terem szélességében, oszlopok vonulnak, egy kisebb és egy nagyobb részre osztva azt. A terem nagyobbik részében két oldalról hét-hét félkör-ív vonul a boltozat alatt; a terem közepén majdnem kehelyalakú, másfél méter magas márványedények állanak, oldalaika nagy tökélyű arccal ellátott domborművekkel. A bejárattal szemben levő oldalon a szép erkély emelkedik, melyet négy, kar nélküli kariatid tart a fején. — Az erkélytől jobbra nyíló ajtón belépünk egy nagy, oszlopos fal által két részre osztott terembe, melyben a legklasszikusabb görög római szobrok gazdag gyűjteménye lepi meg a bámuló szemlélet. — A nagy terem jobb kéz felőli részében látjuk a Tiberis folyó szobrát. — Hatalmas, félig fekvő alak, koszorúzott fejjel, baljában evező nyelét tartva (a többi eltört), jobbában, melyre támaszkodik, bőségszarva; karja alatt a farkas és a kis Romulusz és Remusz. — Nagyon szép az Arles-i (aril) Venusz, előre hajlított kezében almát tartva. — Remek a versailles-i (verszáji) Diana, melynek utánzata meg van a budapesti nemzeti muzeumban is. Gyönyörű, karesu női alak, tédig erő rövid tunikában, meztelen karokkal, nyílt, nőiesen erőlyes arccal. — Baljával szarvast tart agancsánál, jobbával a hátán levő puzdrába nyul nyíl után. — Ebből a teremből a másik, sokkal kisebb terembe megyünk. Itt látjuk Zeusz szobrát, fölemelt jobbában villám-csomóval; lejjebb a versailles-i (verszáji) Jupitert karok nélküli, szép, ifju, férfias arc. Balról meztelen, alvó nő pillantunk meg; mintha hallanók lélekzet-vételét. Minél jobban nézzük, annál hajlandóbbak vagyunk hinni, hogy e köböl faragott női alakban élet lakozik. A közelben alvó Amor fekszik. Furcsa álma lehet; félig nyitott szája körül pajkos mosoly vonul. — Még pár lépés és a Louvr(e) legféltékenyebben őrzött kincsét, a páratlan szépségü Miló Vénuszt pillantjuk meg.

A szobrot 1820-ban találták meg Melos, (Milo) szigetén. Fehér paroszi márványból készült. Két karja hiányzik; felül, egész a cipőig meztelen, azontul mérsékelt redőzött ruha onlik alá. A remek szobor a kisteremnek közepén áll zöldes színű márványtalapzaton, köröskörül rácsozattal körülveve. Az istennő arca páratlan szépségü és finomságu; isteni nyugalom és szendesség honol rajta. Jó másfél órája, hogy nézem, nem tudok töl megválni; távolom és megint csak ott vagyok előtte. Hát ez a klasszikus szépség! Isteni! Valóban isteni!

(Folyt. köv.) —CS —n.

N a p t á r. Október.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
8 Kedd	Brigitta	Pelagia	26 János hit.
9 Szer.	Dénes vért.	Dénes	27 Condrat
10 Csüt.	Borg. Ferenc	Gedeon	28 Chariton
11 Pént.	Filomena	Kálmán	29 Cyrják

Felelős szerkesztő: **Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS**
Helyettesíti:
Laptulajdonos és kiadó: **BITTERMANN NÁNDOR.**

Zombor, 1889. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

HIRDETÉSEK.

Bérbeadási hirdetmény.

A zombori szerb Csitaonica bérbeadja saját házában levő **söracsarnoki helyiségét** f. évi november hó 1-től kezdve három egymásután következő évre. Az erre vonatkozó ajánlatok **f. évi október hó 18-ig** a Csitaonica igazgatóságához beküldendők, a feltételek pedig megtudhatók dr. Kronits István egyleti ügyvédnél.

Zomborban, 1889. évi október hó 4-én.

Bikár Péter,
igazgató.

Vendéglő bérbeadás

Adán, közel a piachoz, egykor a „Két szőlőfűrt“-höz.

A vendéglő áll a korcsmai helyiségen kívül egy ebédlő, három vendégszoba, konyha, két kamara, jó pince, beivegezett nagy bejárat, mely nyáron át mulatóhelyül is szolgál, befásított és kikövezett szép udvar és kerttel. **1890. május 1-étől** fogva, kedvező feltételek mellett egy vagy több évre kivehető.

Bővebb felvilágosítást kaphatni az adai postai és távirat-épületben.

Özv. Piringer Edéné,
tulajdonos.

3842. szám. A titeli járás főszolgabírájától.
1889. g.

Pályázat.

Káty községében egy évi 400 ft fizetéssel javadalmazott segédjegyzői és egy évi 240 ft fizetéssel járó községi adóvégrehajtói állomásra pályázat nyitattik.

Pályázni kívánók felhivatnak, miszerint okmányokkal kellőleg felszerelt s a magyar, német és szerb nyelv tudását is igazoló folyamodványukat **folyó évi október hó 24-éig** ezen hivatalnál nyújtásuk be.

Títel, 1889. évi október hó 1-én.

Dr. Nagy Kálmán,
főszolgabíró.

A zombori polgári kaszinóban egy „Zizula“-féle jókarban levő

teke-asztal

szabadkézből eladó.

Értesítést ugyanott nyerhetni.

3. sz.
1889.

Árlejtési hirdetmény.

A Kulpin-D.-Szt.-Iváni lecsapoló társulat választmánya részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az Ó-Soóvé-Kulpin és D.-Szt.-Iván községek határainak egy részében elterülő belvezek levezetésére szolgáló árokhalózatnak a VIII. ker. kulturmérnöki hivatal terveze szerint mintegy 50,000 m³ földmunkát biztosítása végett, Ó-Soóvé község házánál **1889. évi október hó 9-ik napjának d. e. 10 órakor** nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni.

A munkálat két részből áll:

a) Ósoóvé-D.-Szt.-Iváni főárokából 30,000 m³,
b) mellékárkok 20,000 m³, melyekre külön-külön és együttesen is adható ajánlat.

Bánatpénzül a főárokra 300 ft a mellékárkokra 200 ft készpénzben vagy értékpapírokban teendő le az árlejtés megkezdése előtt.

Ezen munkálatra vonatkozó árlejtési feltételek és műszaki okmányok a mai naptól az árlejtés napjáig Ó-Soóvé község házában ki lesznek téve és ott bárki által a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Ó-Soóvé 1889. sept. 29-én.

Sigmund Göntér, társulati jegyző. **Szemző Mátyás,** társulati elnök.

4043. szám.
1889.

Bérbeadási hirdetmény.

Topolya mezőváros határában 20,000 kat. holdnyi területen az 1883. évi XX. t. c. értelmében gyakorolható vadászati jog — az agarázás kizárásával — hat évre, 1890. évi január hó 1-től 1895. évi december hó 31-ig terjedő időtartamra **folyó évi november hó 10-én d. u. 3 órakor** Topolya mezőváros tanástermében tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

Kikiáltási ár 150 forint.

Az árverési feltételek alulírott elüljárásnál megtudhatók.

Topolyán, 1889. szeptember 26-án.

Radimetzky Ferenc, **Holovics Antal,**
jegyző. **3-3 h. bíró.**

Egész
Fél év
Negyed
A lap
küldem
nek, a
don

Egyes szá

mát. Még
szor gyak
csak egy
vennék, h
tatnak, ne
választói-

Előnk
ben előzte
„Tek

A nap
rüen mege
vendetes
ványt is te

Az é
és bácsi b
öminenciá
éves lelkés

Fölös
szaporítás
haza körül
csak nagyj
tünk ember
volna legal
lyel a főjá
nénevelésne
oly széles
ezen jóték
telet és sze
merem val
nélküli in
vényhatósá
kalmából h
gaszzkodásá

Ezen
gadtatott é
arany pász
remeke s a
közszemlére

Ezután
ságnak al
nul megviz
Latinovits
bizottsági t

A zöl
ték körül.

Az as
vits Ernő

lyet; olyan
hogy azoka
nök. A vá
Balassy En
váci, Gara
josi plébán
asztalnak. E
fontosságra
vidéki, palat
almási, zsali
tehát az egy
viselt, min
mondták, j
ismeretlen
ban is rag
a választás
cára, a leg
gálni. Azt n
mindnyáján
kellemetlen
hát inkább az
haragost kel
a vészharag
hogy még a
kalmat. Mer
vatalosak, de

A járá
terjedt a kö
voltak majd
hányván-vetv